

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10So/29/2012
Identifikačné číslo spisu: 1011201174
Dátum vydania rozhodnutia: 10.10.2012
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2012:1011201174.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Ing. B. Q., bytom O., proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sd/18/2011-26 zo dňa 8. februára 2012, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Sd/18/2011-26 zo dňa 8. februára 2012 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. a/ v spojení s § 250l ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 8. apríla 2011, ktorým odporkyňa podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok s odôvodnením, že navrhovateľovi bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX z 13. septembra 2010 priznaný predčasný starobný dôchodok, preto mu nárok na invalidný dôchodok nevznikol.

V odôvodnení rozhodnutia súd uviedol, že po preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu odporkyne dospel k záveru, že jej rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nebolo sporné, že navrhovateľ je osobou dôchodkovo poistenou ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba a odporkyňa mu od 24. marca 2011 zastavila výplatu predčasného starobného dôchodku, ktorý mu bol priznaný od 23.6.2010, a to z dôvodu účinnosti zákonnej úpravy podľa § 293bt ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 543/2010 Z.z. Rovnako je nesporné, že navrhovateľ je od 30.3.2011 uznaný za invalidného s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok z dôvodu, že mu bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX z 13.9.2010 priznaný predčasný starobný dôchodok, nezaoberala sa ale skutočnosťou, že navrhovateľ od 30. marca 2011 nie je zabezpečený v invalidite, hoci miera poklesu jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je 75% a výplata predčasného starobného dôchodku mu bola zastavená od 24. marca 2011 a teda nie je žiadnym spôsobom zabezpečený z dôchodkového poistenia. Ak by bol navrhovateľovi priznaný invalidný dôchodok a následne by mu vznikol nárok aj na výplatu predčasného starobného dôchodku, pri súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok by odporkyňa bola povinná postupovať podľa § 81 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z.

Ak by navrhovateľ dosiahol vyššiu sumu invalidného dôchodku ako mu bola priznaná výška predčasného starobného dôchodku, bol by ukrátený o sumu, ktorá by priznaný predčasný starobný dôchodok prevyšovala.

Súd preto rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie s tým, že úlohou odporkyne bude komplexne posúdiť žiadosť navrhovateľa o invalidný dôchodok a rozhodnúť o nej v súlade s právnym názorom súdu, ktorým je viazaná.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože úspešný navrhovateľ si náhradu trov konania neuplatnil a odporkyňa nemá zo zákona právo na ich náhradu.

Proti rozsudku krajského súdu podala odporkyňa včas odvolanie. Uviedla, že právnú stránku posúdila v súlade s platnou právnou úpravou a jej rozhodnutie vychádza z presne a úplne zisteného skutočného stavu veci. Navrhovateľovi bol rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 13.09.2010 priznaný predčasný starobný dôchodok, ktorého výplata mu bola pozastavená od 24.03.2011 rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 1.03.2011 z dôvodu zmeny zákona č. 461/2003 Z.z. zákonom č. 543/2010 Z.z., ktorý s účinnosťou od 1. januára 2011 vylúčil nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku počas trvania povinného dôchodkového poistenia. Nárok navrhovateľa na predčasný starobný dôchodok stále trvá, zanikol len nárok na jeho výplatu, a to iba dočasne; jeho výplata bude na žiadosť navrhovateľa obnovená, ak prestane byť dôchodkovo poistený alebo dovŕši dôchodkový vek (30.05.2012). Ustanovenie § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vylučuje vznik nároku na invalidný dôchodok poistencovi, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, preto navrhovateľ nemôže spĺňať zákonné podmienky nároku na invalidný dôchodok.

Napadnuté rozhodnutie preto bolo vydané v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou. Odporkyňa navrhuje, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne potvrdí.

Navrhovateľ vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že trvá na podanom opravnom prostriedku a jeho dôvodoch a s rozsudkom krajského súdu súhlasí. Poukázal na skutočnosť, že nárok na predčasný starobný dôchodok sa rozhodol uplatniť s vedomím trvania podmienok nároku na jeho výplatu, ktoré boli platné v čase uplatnenia nároku, až do dovŕšenia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok. V prípade vedomosti o následnej zmene podmienok poskytovania predčasného starobného dôchodku k 1. januáru 2011 do dovŕšenia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok by svoje právo na predčasný starobný dôchodok od júna 2010 nevyužil a uplatňoval by až nárok na starobný dôchodok v máji 2012. Retroaktívne uplatnenie právnej normy zásadným spôsobom narúša základné princípy právneho štátu, a to princíp právnej istoty v právnych vzťahoch a princíp naplnenia legitímnych očakávaní v čase vykonania právneho úkonu. Cíti sa byť poškodený tiež tým, že za dobu vylúčenia výplaty predčasného starobného dôchodku v súbehu s výkonom zamestnania sa ku dňu dovŕšenia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok suma predčasného starobného dôchodku neprepočíta.

Podstatou podaného opravného prostriedku je jeho námietka, na ktorej zotrváva, že rozhodnutie správneho orgánu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, s čím sa krajský súd stotožnil, preto žiada odvolací súd, aby jeho odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je opodstatnené.

Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenc má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Podľa § 81 ods. 1 zákona, ak poberateľ invalidného dôchodku splní podmienky nároku na výplatu starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku, vypláca sa dôchodková dávka, ktorej

suma je vyššia. Pri rovnakej sume týchto dôchodkových dávok vypláca sa dôchodková dávka, ktorú si poistenec zvolil. Dňom úpravy výplaty dôchodkových dávok pre súbeh ich nárokov zaniká nárok na dôchodkovú dávku, ktorá sa nevypláca. Ak poistenec splnil podmienky nároku na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 a 2 alebo podľa § 70 ods. 1 a poberá invalidný dôchodok podľa § 266, vypláca sa invalidný dôchodok, ktorého suma je vyššia; druhá veta a tretia veta platia rovnako.

Predmetom súdneho konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o priznanie invalidného dôchodku.

Ako vyplýva z obsahu spisu, navrhovateľovi bol rozhodnutím odporkyne z 13.09.2010 priznaný predčasný starobný dôchodok od 26.06.2010. Nakoľko bol naďalej osobou povinne dôchodkovo poistenou, po zmene právnej úpravy (zákonom č. 543/2010 Z.z. s účinnosťou od 1.01.2011) mu rozhodnutím z 1.03.2011 bola od 24.03.2011 pozastavená jeho výplata. Navrhovateľ následne požiadal 30.03.2011 o priznanie invalidného dôchodku, a to na základe posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Bratislave z 30. marca 2011, podľa ktorého je invalidný od 30. marca 2011 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 %. Odporkyňa napadnutým rozhodnutím z 8.04.2011 jeho žiadosť o priznanie invalidného dôchodku zamietla s odôvodnením, že vzhľadom na skutočnosť, že mu bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nevznikol mu nárok na invalidný dôchodok pre nesplnenie jednej zo zákonných podmienok podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Tento skutkový stav nebol medzi účastníkmi sporný.

Krajský súd rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia s odôvodnením, že navrhovateľ za situácie, kedy sa mu predčasný starobný dôchodok nevypláca a má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, nie je žiadnym spôsobom zabezpečený z dôchodkového poistenia. Pokiaľ by však odporkyňa na základe uvedeného mala prehodnotiť svoje rozhodnutie o nepriznaní invalidného dôchodku, musela by rozhodnúť v rozpore so zákonom, pretože navrhovateľ skutočne nespĺňa jednu zo zákonných podmienok pre priznanie invalidného dôchodku - ustanovenie § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vylučuje vznik nároku na invalidný dôchodok poistencovi, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok. Na základe právneho názoru krajského súdu by tak v danom prípade nebola použitá relevantná právna norma napriek tomu, že prípadné posúdenie ústavnosti právnych noriem patrí do právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o súlade právnych predpisov. V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že podľa Uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. PL. ÚS 96/2011-28 zo dňa 22. júna 2011 ústavný súd prijal na ďalšie konanie návrh skupiny 31 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúlady § 67 ods. 4 a 5 a § 293bt zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 543/2010 Z. z. s čl. 1 ods. 1, čl. 20 ods. 1, čl. 30 ods. 1 a 4 a čl. 39 ods. 1 v spojení s čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2 a čl. 13 ods. 4 ústavy, ale návrhu na pozastavenie účinnosti týchto ustanovení nevyhovel.

Pokiaľ všeobecný súd pred rozhodnutím veci dospeje k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná, preruší konanie podľa § 109 ods. 1 písm. b) O.s.p. a postúpi návrh na zaujatie stanoviska ústavnému súdu, ale nemôže sám vylúčiť aplikáciu platného právneho predpisu a ani uložiť taký postup správneho orgánu.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. v spojení s § 250i ods. 2 O.s.p., § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. a § 221 ods. 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.